

σε ποιόν ανήκει ο Ανδρέας Παπανδρέου;

αρχείο Ανδρέα Παπανδρέου

του Γ. Παννακόπουλου*

Η αντιδικία για το αρχείο του Ανδρέα Παπανδρέου θα μπορούσε να αποτελέσει μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για να συζητηθεί το θέμα των ελληνικών αρχείων και να αναδειχθεί η ανάγκη διαμόρφωσης εθνικής αρχειακής πολιτικής. Στην πράξη, όμως, το θέμα αντιμετωπίστηκε ως μια μεμονωμένη περίπτωση ιδιωτικού ενδιαφέροντος και συνδέθηκε φανερά με προσωπικές ιδιοτέλειες και πολιτικές σκοπιμότητες. Η περίπτωση να χρησιμοποιήθηκε το αρχείο ως διαπραγματευτικό όπλο στην προσπάθεια της Δήμητρας Παπανδρέου να πολιτευθεί, ή να διεκδικήθηκε ως τρόπαιο το οποίο θα σφραγίζει το δικαίωμα του ΠαΣοΚ να διαχειριστεί προνομιακά τη μνήμη του Ανδρέα Παπανδρέου, δεν μοιάζει καθόλου απίθανη. Αντίθετα, είναι μάλλον αναμενόμενη αν λάβουμε υπόψη μας τη σημασία και τη φύση του υλικού. Το αρχείο, πιστή αντανάκλαση ενεργειών, συμπεριφορών, αποφάσεων διαθέτει τεκμηριωτικό δυναμικό ικανό να ανασυνθέσει πτυχές μιας προσωπικότητας, όπως μιας εποχής. Έτσι, δεν είναι υπερβολικό να συμπεράνουμε ότι το ερώτημα σε ποιόν ανήκει το αρχείο; μπορεί να σημαίνει σε ποιόν ανήκει ο Ανδρέας Παπανδρέου;

Η αλήθεια είναι, ότι οι έλληνες πολιτικοί δεν αντιμετώπισαν το αρχειακό υλικό που δημιουργήθηκε κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους ως δημόσιο αγαθό. Μόνη εξαίρεση ο κ.

Κωνσταντίνος Σημίτης, ο οποίος από την αρχή εκδήλωσε ενδιαφέρον για την τύχη των αρχείων της πρωθυπουργίας του, αναγνωρίζοντας το δημόσιο χαρακτήρα τους. Βέβαια, οι σύμβουλοί του θεωρώντας ίσως μη αναστρέψιμη την άθλια κατάσταση των Γενικών Αρχείων του Κράτους τον ώθησαν σε λάθος κατεύθυνση. Έτσι, ιδρύθηκε μια νέα υπηρεσία με την ονομασία « Αρχεία Πρωθυπουργού, Υπουργών, Υφυπουργών και της Γενικής Γραμματείας του Υπουργικού Συμβουλίου», η οποία θα συγκέντρωνε την «αφρόκρεμα» του υλικού που παρήγαγε η δημόσια διοίκηση. Η ολοκλήρωση όμως --χάρη και στο δικό του ενδιαφέρον-- του κτιρίου των Γενικών Αρχείων του Κράτους έκανε τον κ. Σημίτη να αναθεωρήσει τις απόψεις του. Έτσι, λίγο πριν αποχωρήσει από την πρωθυπουργία φρόντισε να παραδώσει το αρχείο του στα Γ.Α.Κ. «προς φύλαξη», κάνοντας μια πρωτοφανή για δημόσιο λειτουργό χειρονομία προς την εθνική αρχειακή υπηρεσία. Η φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων θα ήταν, ίσως, η κατάργηση της νεότευκτης υπηρεσίας και η αναγνώρισης της αρμοδιότητας των Γενικών Αρχείων του Κράτους επί των πρωθυπουργικών αρχείων. Η σημερινή κυβέρνηση όμως έκανε ένα άτολμο βήμα εντάσσοντας τα «Αρχεία του Πρωθυπουργού» με ξεχωριστή διεύθυνση (!) στα Γ.Α.Κ. Το διοικητικό σχήμα που προβλέφθηκε είναι εμφανώς αναπο-

*Αναπλ. Καθηγητής και Προϊστάμενος του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, τ. Διευθυντής των Γενικών Αρχείων του Κράτους

τελεσματοκό και μόνο προβλήματα θα δημιουργήσει στο μέλλον. Όπως και να 'χει όμως, το ζήτημα της πρόσκτησης των αρχείων των ανώτερων κρατικών λειτουργιών έχει -τυπικά τουλάχιστον- λυθεί, με βάση, μάλιστα, πολύ πρόσφατη νομοθεσία.. Βέβαια η απόφαση της κας Παπανδρέου να αποδεχθεί την πρόταση της κας Μπενάκη και να παραχωρήσει το αρχείο στη Βουλή, φαίνεται να κλείνει οριστικά το θέμα.

Ωστόσο είναι φανερή η ανάγκη αναδιοργάνωσης του αρχειακού συστήματος της χώρας, στο πλαίσιο συγκροτημένης αρχειακής πολιτικής. Αν μη τι άλλο, πρέπει να υπάρξει ένα ορθολογικό σχέδιο, το οποίο θα καθορίζει την αρμοδιότητα κάθε αρχειακού φορέα για συγκεκριμένο τύπο αρχείων. Η πρόσκτηση των αρχείων πρέπει να γίνεται με επιστημονικά κριτήρια, ώστε να τερματιστεί ο άγονος ανταγωνισμός --ακόμη και μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών- που οδηγεί στον κατακερματισμό των αρχειακών συνόλων.

Σε ό,τι αφορά την υπό συζήτηση περίπτωση, το μόνο που πρέπει να έχουν υπόψη τους όλοι όσοι με τον έναν ή τον άλλο τρόπο αναμείχθηκαν στην υπόθεση, είναι ότι το ζήτημα της ιδιοκτησίας των εγγράφων δεν είναι μείζον και μπορεί εύκολα να διασαφηνιστεί: Το αρχείο που δημιουργήθηκε ως φυσικό αποτέλεσμα της δραστηριότητας του πρωθυπουργού της Ελλάδος Ανδρέα Παπανδρέου αποτελείται από δημόσια έγγραφα και ανήκει στο κράτος, δηλαδή σε όλους τους Έλληνες πολίτες. Όσα έγγραφα δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της δράσης του ως προέδρου του ΠΑΣΟΚ ανήκουν στο κόμμα. Τέλος, τα τεκμήρια προσωπικού χαρακτήρα ανήκουν στους νόμιμους κληρονόμους του. Ακόμα όμως και τα έγγραφα τα οποία δεν αφορούν άμεσα την πρωθυπουργική δραστηριότητα φωτίζουν την προσωπικότητα και τη δράση ενός κορυφαίου πολιτικού ηγέτη, μιας εμβληματικής μορφής της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Όπως είναι φανερό, το θέμα της κατοχής των αρχειακών τεκμηρίων δεν είναι το κύριο. Το ουσιώδες

ζητούμενο είναι η βούληση και τα μέσα που θα εξασφαλίσουν την απόδοση του συνόλου του αρχείου στην ελληνική κοινωνία. ☑

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Το Βήμα στις 4-1-2007 με τον τίτλο: «Σε ποιόν ανήκει ένα αρχείο».

1η Δεκεμβρίου Παγκόσμια ημέρα κατά του AIDS

Φέτος ο ιός της ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου (HIV Human Immunodeficiency Virus) έγινε 25 ετών. Για 25 χρόνια αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα για την παγκόσμια Υγεία. Στη χώρα μας, σύμφωνα με το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.), 8.080 κρούσματα έχουν καταγραφεί από την αρχή της επιδημίας.

Το 2005 ήταν η χρονιά που σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων ετών, αλλά και το 2006 αναμένεται να κυμανθεί στα ίδια ή υψηλότερα επίπεδα. Μέχρι 31 Οκτωβρίου 2006 είχαν δηλωθεί 485 νέα περιστατικά εκ των οποίων το 80% ήταν άνδρες. Τα στοιχεία αυτά δεν επιτρέπουν κανένα εφησυχασμό. Πρέπει να μας ανησυχούν όλους γιατί το πρόβλημα μας αφορά όλους.

Με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα κατά του AIDS, ομάδα σπουδαστών του Τμήματος Νοσηλευτικής Β΄, στα πλαίσια του μαθήματος «Αγωγή Υγείας» ανέλαβε δράση ενημέρωσης με αφίσες και διένειμε φυλλάδια και το χαρακτηριστικό σήμα με τον κόκκινο φιόγκο στους σπουδαστές και το εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό του Ιδρύματός μας και συζήτησε μαζί τους για το πώς θα κρατήσουμε την υπόσχεση της προφύλαξης.

Α. Καυγά, Καθηγήτρια Εφαρμογών